

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebujete list Vaše sodelovanja. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 186. — Štev. 186.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, MONDAY, SEPTEMBER 21, 1942 — PONEDELJEK, 21. SEPTEMBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

KA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvezili sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

ITALJANI MORAJO IZ HRVAŠKE

KOT PRAI POROČILO IZ ANKARE, JE NEMŠKO V RHOVNO POVELJSTO, DA ZADUŠI NOVE VELIKE GUERILSKE NAPADE, ODREDILO, DA SE ITALJANSKO VOJAŠTVO TAKOJ UMAKNE IZ HRVAŠKE TER JE BIL TJA POSLAN EN REGIMENT ELITNE GARDE NEMŠKE OKLOPNE DIVIZIJE S SVEŽIMI ČETAMI BOLGARSKE PETE ARMADE

PATRIOTJE SO IZ SEVEROZAPADNE BOSNE UDARILI NA DALMACIJO, ČRNOGORO IN MACEDONIJO DO GRŠKE MEJE

Italjanska armada, ki je že imela velike izgube na mostvu in vojnem materijalu, se je umaknila proti Trebinju, Mostarju in Dubrovniku. In iz teh postojank je imelo 12 italjanskih divizij nalogo operirati v Jugoslaviji.

ANGLEŠKE PODMORNICE ZALAGAJO ČETNIKE

Armada generala Draže Mihajlovića, ki je zadnje čase dobila skoro sto ton lahkega orožja in municije, med njimi tudi avtomatične puške in strojnice, sedaj napada Sarajevo, Prozor, Banjolučko in Uzlo s pomočjo svežih črnogorskih guerilskih čet. Velike zaloge vojnih potrebščin so baje prišle potom podmornic, ki so uspešno predrle italjansko blokado.

Črnogorci so že uničili komunistične partizane, ki so nadlegovali Mihajlovićeve čete v Črnigori in so napadli četniške zalagalne črte.

Štiri nemške glavne stane v Beogradu, Topoli, Vrnjački Banji in Kraljevem je general Mihajlović s svojimi napadli presenetil in Nemci naglo pošiljajo svoje oklopne čete na Hrvaško, da nadomeste potolčene in prestrašene Italjane na Hrvaškem.

Četniki imajo velike zaloge zaplenjenega nemškega in italjanskega orožja ter stalno dobivajo s pomočjo angleških podmornic velike vojaške zaloge.

Kot pravijo jugoslovanski krogi v Londonu, so zavezniške podmornice zložile mnogo orožja na dalmatinski obali. Četniki se v bojih tudi poslužujejo tankov in aeroplanov, ki so jih v bojih z Nemci in Italjani zajeli.

Selma bolgarska divizija in oddelki devete in 21. divizije so dobili povelje, da pomagajo poveljniku sarajevskega okrožja generalu Bogdevu, čegar že precej oslabei 14. in 15. divizija in kavalerijska brigada so v vročih bojih z močnimi guerilskimi četami, ki so napadle Kačanik in Tetovo ter so razbile železniško progo Niš-Solun severno od Skoplja. General Bogdev je razglasil vojno stanje in zatamnitev v Skoplju.

Komunistični partizani, katere so iz Črnogore poglani črnogorski oddelki, ki so zvesti generalu Mihajloviću, sedaj, kot se poroča, plenijo macedonske vasi, navzlic temu, da si jih general Mihajlović prizadeva obkoluti. Te obožovane tolpe, ki so del 30.000 partizanov, katere je obsodila Moskva, odkar so začele napadati Mihajlovićevo armado in pokrajine v Srbiji, Črni gori in Macedoniji, so dobile, kot se poroča, nove zaloge orožja in municije.

Turške radio postaje so pretekli teden prestrelge oddajo neke tajne radio postaje, ki je oddajala radijski poziv pod imenom "Svobodna Jugoslavija" na partizane in jugoslovanske prebivalce, da se dvignejo tako proti generalu Mihajloviću, kakor tudi proti osiškim zasednim armadam. Ta postaja se na brz nahaja v Italiji.

Iz zanesljivih tujih virov tudi prihaja poročilo, da so Nemci organizirali belo-rusko divizijo, čije en del je že bil v nemških uniformah poslan na Grško, da ojači 16. divizijo polkovnika Svetakova, ki ima svoj stan v Xanthu. Ta armada je pripravljena, da vdere v Macedonijo in zatre delovanje guerilcev.

NEMCI IN ITALJANI GRADE UTRDBE NA DALMATINSKI OBALI

Kot pravi poročilo, ki prihaja iz zelo zanesljivega vira nekega inozemskega proizvodnega urada, pravi, da velike skupine nemških in italjanskih delavcev naglo gradi utrdbे ob dalmatinskem, albanskem in grškem obrežju in da so bile italjanske čete, ki so prišle iz Hrvaške in Hercegovine, nastanjene v novih obrambnih črtah ob dalmatinski obali ter v Albaniji in na Krfu.

Poročilo ne omenja natančnega števila italjanskega vojaštva, ki je pričelo iz Hrvaške in Hercegovine obhajati prejšnji teden in tudi ne pove, kako se je premikala laška armada, znano pa je, da je večji del armade šel skozi Dubrovnik in Kotor; da so pričeli Italjani polagati nova minska polja ob dalmatinski obali in da so Italjani zelo povečali mornariško in zračno patrolo ob obrežju na razdaljo 250 milj.

HUDI BOJI V MACEDONIJI

Zadnja poročila iz Macedonije naznanjajo, da se bijejo vroči boji med jugoslovanskimi guerilci in bolgarskimi oddelki v bližini Velesa, jugovzhodno od Skoplja. Bolgarska uradna časnikarska agentura sicer omenja, boje v okolici Velesa in Skoplja, toda na nje ne polaga posebnega pomena in pravi, da je bila okolica Velesa "očiščena."

Da bi Nemci mogli obkoluti armado generala Mihajlovića, je le malo upanja, kajti prejšnji teden je Mihajlović pričel obsežne operacije v Albaniji.

Mihajlovićeve čete, ki napadajo iz Črne gore, so odrezale nek italjanski oddelek severno od Skađra, so pobile 40 mož, vjele tri častnike in zaplenile mnogo vojnega materijala. Mnogo vojakov, ki se jim je posrečilo pobegniti, so pobili guerilci.

VPRAŠANJE ZAVEZNIŠKE OFENZIVE OB JADRANU IN JONSKEM MORJU

Poznavalci razmer na Balkanu v Ankari domnevajo, da bodo zavezniški na Jadrani in v Jonskem morju stopili v akcijo na način angleških komandos.

"Najbrže se bo to pričelo," je rekel nek najboljši poznavalec razmer, "spomladi in poleti, ako bo zavezniška ofenziva v Afriki zdrobila nemško in italjansko armado in bodo odprli pot za napad na Sicilijo in na Balkan."

Willkie v Kujbiševu

Kakor pravi poročilo iz Kujbiševa, se ima Willkie zelo dobro med Rusi in tudi zabave se mu ne manjka, kajti rusko ljudstvo vzlic velikim vojnim naporom vzdržuje vse javno življenje v kolikor mogoče normalnem tempu, ker je to velike važnosti za ohranitev in okrepitev morale ljudstva.

V soboto večer, 19. septembra, je Willkie posetil priredbo v Bolšoi teatru, kjer so z otvoritvijo pograma počakali dokler ni prišel ameriški gost, ki se je malo zakasnil, ker je bil pri sprejemni gostiji na Kitajskem poslanstvu.

Ko je Willkie vstopil v gledališče, je množica gledalcev vstala in mu delala ovacije dve minuti. Z njim so prišli tudi S. A. Lozovski, vladni komisar za zunanje zadeve; podadmiral William H. Standley, ameriški poslanik; generalni major, Follet Bradley, osebni poslanec predsednika Roosevelta; brigadni general, Philip Faymonville, zastopnik lend-lease državne uprave, ter Fedor Petroff, upravitelj teatra.

Glavna predstava večera je bila "Lubodje jezero" in Willkie je ob zaključku baletne predstave stopil na oder ter izročil sopek svetle primabalerini, Irini Tihomirovi, 25-letni ženi Leonida Toora, sovjetskega vojnega poročevalca.

Izročujoč sopek, je Willkie lepo, malo balerino poljubil in občinstvo je navdušeno ploskalo.

Med odmori predstave je šel Willkie okrog po hodnikih in Rusi so se zgrinjali okrog njega, ter komentirali, da je Willkie "simpatičen Amerikanec" in Willkie-ju je zelo ugajala rusko razpoloženje.

Green pravi, naj se da predsedniku polno moč stabiliziranja cen in mezd

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je pretekli teden s svojo prijavanjem pred senatnim bančnim odborom v Washingtonu, dejal, da bi se moralo dati predsedniku Rooseveltu polno moč v zadevi stabiliziranja cen in delavskih mezd.

Izjavil je, da delavstvo doznava, da je stabilizacija plač potrebna za preprečenje inflacije, ter da so unijski voditelji dosegli sporazum s predsednikom Rooseveltom v tem smislu. Van A. Bittner, podpredsednik CIO, je tudi podprl predsednikov anti-inflacijski program, toda je pripomnil:

"To ne pomeni 'zamrznevanja' plač; stabilizacija mezd, vzporedno s predsednikovim programom vključuje gotova potrebna izenačenja v zadevi delavskih plač in cen življenjskih potrebščin."

Bittner je dalje dejal, da naj se v anti-inflacijsko pred-

stave stopil na oder ter izročil sopek svetle primabalerini, Irini Tihomirovi, 25-letni ženi Leonida Toora, sovjetskega vojnega poročevalca.

Izročujoč sopek, je Willkie lepo, malo balerino poljubil in občinstvo je navdušeno ploskalo.

Med odmori predstave je šel Willkie okrog po hodnikih in Rusi so se zgrinjali okrog njega, ter komentirali, da je Willkie "simpatičen Amerikanec" in Willkie-ju je zelo ugajala rusko razpoloženje.

Green pravi, naj se da predsedniku polno moč stabiliziranja cen in mezd

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je pretekli teden s svojo prijavanjem pred senatnim bančnim odborom v Washingtonu, dejal, da bi se moralo dati predsedniku Rooseveltu polno moč v zadevi stabiliziranja cen in delavskih mezd.

Izjavil je, da delavstvo doznava, da je stabilizacija plač potrebna za preprečenje inflacije, ter da so unijski voditelji dosegli sporazum s predsednikom Rooseveltom v tem smislu. Van A. Bittner, podpredsednik CIO, je tudi podprl predsednikov anti-inflacijski program, toda je pripomnil:

"To ne pomeni 'zamrznevanja' plač; stabilizacija mezd, vzporedno s predsednikovim programom vključuje gotova potrebna izenačenja v zadevi delavskih plač in cen življenjskih potrebščin."

Bittner je dalje dejal, da naj se v anti-inflacijsko pred-

Bitka za Stalingrad še vedno divja

Rdeča armada si je včeraj zopet osvojila več porušenih ulic Stalingrada ter je razbila več vrzeli v steni nemške infanterije in tankov ter so Nemci še dalec od smage ob Volgi.

Že 31 dni se bijejo boji za Stalingrad in rusko vrhovno poveljstvo priznava, da so bili Nemci na več krajih vrženi nazaj ter da je bilo razbitih 6 nemških tankov in 14 motornih vozil in samo v enem spopadu je bilo ubitih 300 Nemcev.

Rusi so dobili na pomoč močne rezerve iz zapadne Sibirije in tudi mnogo novih aeroplanov.

Rusi tudi poročajo o večjih uspehih v predelu pri Mozdo-ku na Kavkazu in jugovzhodno od Novorosijska ob Črnem morju. Pri Mozdo-ku je bilo uničenih 18 nemških tankov in nad 200 Nemcev ubitih. Pri Novorosijsku so bili razbiti štiri nemški tanki in dva bataljona uničena.

Okoli Voroneža še vedno divjajo vroči boji. V treh dneh je bilo ubitih nad 3000 Nemcev.

Na nekem neimenovanem kraju na visokem severu, najbrže v bližini Murmanska, so se ruski mornarji izkrcali za sovražno črto, so pobili več kot 150 Nemcev ter uničili 10 utrinjenih zakopov in eno naunicijsko skladišče.

Sovjetski letalci bombardirali baltiške baze

Poročilo iz Moskve navaja, da so letalci ruskega baltiškega zbora napadli sovražne pomorske baze na Baltiku. To poročilo meče luč na vest iz Stockholm, ki pravi, da so v noči 19. septembra leteli čez zapadno obrežje Švedske "tuji" aeroplani, ter da je bilo čuti velike eksplozije v smeri Danske.

Ker je London poročal, da RAF ni bila aktivna to noč, se smatra, da so Rusi bombardirali obrežne postojanke in baze ob Baltičkem morju.

FBI vedno na delu

Zvezni preiskovalni agentje so zopet priredili 64 preiskav v 31 krajih severnega in srednjega dela države New Jersey sinoči, ter so pri tem polovili neobjavljeno število Italijanov.

Eden od prijatih simpatičarjev osišča je zapisal v člankih, ki jih je pošiljal nekemu italjanskemu listu v New Yorku, da bi ne šel v vojno proti osiškemu. Neki drugi aretiraneec je poslušal propagandne radijo programe iz Italije, ter se je protivil služiti v ameriški armadi.

Med zaseženimi stvarmi so bile puške, kamere, kratkovalovni oddajni radijski aparati, ter osiščena literatura.

logo vpiše tudi predsednikovo sugestijo, da se veliki dohodki omejijo na \$25.000 letnih dohodkov. Green je bil proti temu rekoč, da se naj da vsa stvar v roke kompetentnim avtoriteta, ki bodo pod direkcijsko predsednika Roosevelta uredili kar bo potrebno v tem oziru.

Hrvati se upirajo svojim tlačiteljem

Poročilo objavljeno v N. Y. Timesu iz Berna, Švica, pravi da so na Hrvaškem aretirali 10 oseb in izdali tiralice za mnogimi drugimi, ker se je začel na Hrvaškem nov val sabotaže in upora, naperjen najbolj proti prvakom politike sodelovanja z osiškem, takozvane "kolaboracije."

Kljub razpisanju najvišjih nagrad, so vsi nemški poiskusi, da zaduše upornost prebivalstva, ostali brez uspeha. Višek je dosegel ta uporni pokret pred 10 dnevi, ko je bil o belem dnevu v zagrebškem okraju ugrabljen in odveden Djura Kajurat, fašistični načelnik občine Peštenice. Na vseh javnih krajih so bili nalepljeni lepaki, v katerih obljubljajo visoke nagrade za vsak podatek, ki bi dovedel do izsleditve krivecev.

Uradnike, ki so lepili te lepake, pa so povsod napadali — celo v sami prestolnici. Dopolnilnik nekega nemškega lista, ki poroča o teh napadih piše: — "Napačalci so pobegnili, ker jim je ljudstvo povsod pomagalo."

Slični dogodki, naperjeni proti "sodelavcem", Nemoem in Italijanom so povzročili oglas takozvanega omračenja od 11 ure zvečer do 5 ure zjutraj. Nemška časnikarska agentura DNB je javila onostranstvo, da so hrvaške oblasti utemeljile ta ukrep na sledeči način: —

"Želja oblasti, da izboljša zaščito ljudstva proti zračnim napadom — naloga katere ni mogoče izvesti brez zamačenja," najbolje izražajo "želje oblasti" svarila in grožnje napram meščanskemu prebivalstvu: — "Vsaka oseba, ki se na poziv ne bi takoj ustavila, bo na licu mesta ustreljena. Orožniške in vojaške sile kakor tudi mestna policija morajo "preiskati" vsakega pešca."

Videti je torej, da se tudi na Hrvaškem pripravljajo ljudstvo na sprejem zavezniških vojsk, a v Bosni in v bolgarskem delu Macedonije se vrše neprestani napadi na Italijane in Bolgare.

— Poroča Jugosl. Information Center

Pavelić proglasil preki sod v celem Zagorju

Carigrad, 14. sep. — Glasom vesti iz Jugoslavije se v takozvani neodvisni Hrvaški državi neprestano množe uporne skupine, ki se bore proti italjansko-nemškemu zavojevalcu in njegovim pomagačem, ustanova v Zagrebu in neprestana sabotaža so prisilili poveljnika Pavelića, da še poostri izredno strogo obsedno stanje, ki ga je bil že prej uvedel. Preki sod, ki je že prej vladal v Zagrebu, je zdaj razširjen in velja od 1. septembra sem že za ves okraj Zagorja. (V Zagorju spadajo razven Zagreba okraji: Samogar, Stubica, Sveti Ivan

Bethlehem Co., podpisala pogodbo za povišanje plač v osmih ladjedelnicah

Bethlehem Steel Co. je podpisala pogodbo kolektivnega pogajanja, katero prizadeva 78 tisoč delavcev v osmih ladjedelnicah v Vzhodnih državah. Industrial Union of Marine and Shipbuilding Workers of America, CIO, se je pogajala z družbo več kot eno leto preden je dosegla, da je družba pristala na povišanje plač, ki bo v skupni svoti znašalo 15 milijonov dolarjev letno.

Pogodba pa obenem izključuje stavke, ter določa za delavce pravico do check-off sistema, kakor tudi pravico do arbitrajskih pogajanj v sporih zadevah, dalje določa plačane počitnice za delavce in starostne pravice pri uposljevanju.

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakon, President; Isaac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja lista za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

POMEMBNA OBLETNICA

V petek, 18. septembra se je mogel svet spominjati zelo važne obletnice; tedaj je namreč minilo 11 let, ko se je v resnici pričela druga svetovna vojna.

Ako bi tedaj diplomati velesil sprejeli nasvet tedanjega predsednika Herberta Hooverja in državnega tajnika Henryja Stimsona, bi mogoče sedaj živel svet v miru.

Pred enajstimi leti ste dve sili tekmovali za oblast na Japonskem: skupina liberalnih državljanov in skupina srednjeveške vojaške klike, ki se ne bi strašila niti umora, da doseže svoj cilj.

Prva skupina je hotela razširiti življenjski prostor Japonske mirnim potom, druga pa je verjela v silo.

In tako je 18. septembra, 1931 vojaška klika vrh gore spustila skalo s tem, da je z dinamitom razdejala japonski del Južnomandžurske železnice blizu Mukdena v Mandžuriji. Ta razstrelba je povzročila komaj \$75 škode, toda Japonci so tega dejanja obdolžili Kitajce, kar se jim je zdelo dovolj vzroka, da stopijo na dan s svojo vojaško silo.

Pri vsem tem pa je bilo nekaj značilnega: japonska armada ni kar tebi nič meni nič vdarila, temveč je zasedla samo Mukden in nekaj strateških točk ob železnici. In Japonska je oznanila svetu, da so njene namere strogo omejene; ako Kitajci ne bodo Japoncev "nadlegovali", se bodo vojaške čete umaknile na kraj ob železnici, kjer imajo pravico ostati, namreč ob japonskem delu železnice.

Ta izgovor je bil izražen v lepih besedah, v resnici pa se je Japonska tedaj bala, da pride v kak spor z velesilami.

Po tem prvem koraku so Japonci obstali in čakali, kaj bo prišlo. Pa nič se ni zgodilo. Ligin svet v Ženevi je zadevo "vzel na znanje" in isto so storile Združene države, ki niso bile članica Lige narodov. Pa saj tudi ni bilo nič resnega.

Ko ni bilo nikakega protesta, je napravila Japonska drugi korak, obstala in zopet čakala. Pa velesile se niso bile nič razdražene. Malo glasneje so zagodrnjale, toda japonski militaristi niso v tem videli nikakega nevarnega znamenja in so tedaj naročili svoji armadi, da se polasti še nekaterih drugih mandžurskih mest in krajev.

Amerika pa z vsem tem ni bila nič kaj zadovoljna. Predsednik Hoover in državni tajnik Stimson sta bila vedno bolj vznemirjena. Sporazumela sta se, da je čas, da se sklicujeta na pogodbo devetih držav in Hoover je ameriški vojni mornarici, ki je bila ravno na manevrih ob zapadni obali, ukazal, da naj stoji okoli Havajskega otočja.

Na naročilo predsednika Hooverja je državni tajnik Stimson poklical po transatlantskem telefonu tedanjega angleškega tujnjega ministra sira Johna Simona ter ga prosil, da skupno z njim opozori Japonsko na določbe pogodbe devetih držav. Stimson je Simona opozoril, da je to prvo večje izzivanje, ki spravlja v nevarnost svetovni mir ter mu rekel, da bodo prišle mogoče zelo resne posledice, ako se Japonski pusti, da nastopa v Mandžuriji, kakor se ji poljubi; lahko se prične nova doba agresij in mogoče celo druga svetovna vojna.

Simon je kolebal. Stimson ga je naslednji dan zopet poklical; Simon pa je cinal in cinal. Stimson ga je v prihodnjih dneh poklical tretjič in četrtič, toda Simon se je za celo stvar tako malo zanimal, da je vse zaspalo.

In če se Anglija za dogodke v Mandžuriji ni zmenila, ko je bila pri tem vendar najbolj zainteresirana, je bilo brez vsake koristi opozarjati še kako drugo velesilo.

Japonski militaristi, ko jih nikdo pri tem ni oviral, so šli dalje, so se polastili cele Mandžurije in delali načrte še za nadaljne osvojitve.

Japonci so s tem dali zgled in pogam še drugim državam, ki ne priznajo pravice narodom, in tako si je mislil Mussolini, če smejo Japonci pograbit Mandžurijo, sme tudi Italija pograbit Abesinijo. Tako si je mislil tudi Hitler, raztrgal je versavlsko mirovno pogodbo, zasedel Polenjo, pridružil je Avstrijo in Sudete k Nemčiji, vdrl na Poljsko in — druga totalna svetovna vojna se je pričela.

In sedaj se demokratske velesile v bridkosti spominjajo te obletnice!

Priprave za Čehoslovaško-Jugoslovanski Festival

Zanimanje za festival narad dal za nekaj tisoč dolarjev svo- šča od dne do dne. Pevskih jih vojni bondov, temveč mu družstva, pesne skupine, in po- gre v prvi vrsti zato, da ljud- samezni umetniki se priprav- stvo izkaže svoje razpoloženje, ljaajo za nastop prihodnji petek večer na East 72nd Street, med York Ave. in First Ave. Pro- svojo odločno voljo za popolno gram obeta biti gosti boljši in vrste. Ta festival ima torej biti obsežnejši kot se je moglo pr- biti nekako merilo, s katerim bo vno pričakovati. Slovenci v ameriška vlada merila Sloven- New Yorku in okolici, izkazuje cov. To je glavno ozadje festi- ponovno svojo lojalnost do na- vala. Prodaja bondov je manj še nove domovine in svojo pri- šega pomena, kajti vlada, ako pravljenost podpirati Ameriko- to procentno v njenem vojnem ne bo dobila dovolj denarja od prodaje bondov, bo sprejela prizadeanju s tem, da se v čast dem številu udeležimo festiva- la. V slučaju slabega vreme- na se bo festival vršil v veliki dvorani Českega Nar. doma, 321 East 73rd St. ob istem ča- su in z istim vzporedom. Pri- dite v narodnih nošah v čim večjem številu!

V mnogih ozihih se tujerod- ne ameriške skupine v večji meri zavedajo važnosti in po- sledic strasne borbe ki jo da- nes bide Amerika s svojimi za- vezniki kakor pa domačini sami. Zlasti slovanske skupine so med prvimi v tem oziru, a to ne samo v besedah, temveč tudi v dejanjih. Čehi in Pol- ljaki so se posebno odlikovali. Ostali Slovani ne smemo za nji- mi zaostajati, kajti naš dolg do Amerike ni nič manjši in nič manjše niso naše dolžnosti do naših hbratov v starem kraju, za katerih osvobodjenje in boljše bodočnost se enako A- merika danes bori in žrtvuje svoje bogastvo, a žrtvovala ga bo tudi po vojni, ko bo treba Evropo hraniti in jo urediti. Dolžni smo je torej podpirati v polni meri tako, kot Ameri- kanci in kot Slovenci! Zato nam ne sme biti nobena pot pretežka, noben napor prehud in nobena žrtve prevelika.

Čehoslovaško-jugoslovanski festival nam ne nalaga nikakih posebnih žrtev, nikakega pose- nega napora. Ravno obratno! Nudi nam obilo vsakovrstnega duševnega užitka in splošnega razvedrila. Nudi nam nekaj posebnega, lepega in dobrega. Nudi nam nekaj ur dobre zaba- ve, za kakršno moramo druga- ke plačati z denarjem. Vse, kar se od nas zahteva je neko- liko dobre volje, nekoliko ameri- riške in slovanske zavednosti in pa malenkostna pot na East 72nd Street. Javkanje in pre- rekanje pri kozareh nikomur nič ne koristi, ne Ameriki in ne staremu kraju. Cel svet da- nes gleda na Ameriko, na nje- no delo in razpoloženje in na odločnost njene volje. Razpo- loženje in odločnost volje pa se na najjasnejši način izraža rav- no s takimi prireditvami, kot je ta festival, ki ima biti prava manifestacija Amerikancev če- hoslovaškega in jugoslovans- kega pokolenja v New Yorku in okolici.

Treasury departmentu torej gre toliko za to, da bo pro- dal za nekaj tisoč dolarjev svo- jih vojni bondov, temveč mu gre v prvi vrsti zato, da ljud- stvo izkaže svoje razpoloženje, svojo odločno voljo za popolno uničenje Hitlerja in gangsterjev njegove vrste. Ta festival ima torej biti nekako merilo, s katerim bo ameriška vlada merila Sloven- cov. To je glavno ozadje festi- vala. Prodaja bondov je manj šega pomena, kajti vlada, ako ne bo dobila dovolj denarja od prodaje bondov, bo sprejela bolj drastične postavbe in bo ta- ko postavnim potom prišla do denarja, kolikor ga bo potrebo- vala.

Povdarim naj tudi, da vlada na prireditve te vrste zelo zelo gleda. Alko kdo misli, da se ti festivali prirejajo kar "za špas" se bridko moti, in sicer ravno tako bridko, kakor so se nemški "bundovci" in pa razni drugi tihi in glasni "pe- tokolonci," na katere je pad- la in še pade teža neprizna- nesljivega FBI. Časi so skraj- no resni, ameriški fantje umi- rajajo na neštetihi bojni poljih in zato je potrebno, da se mi- doma, ki imamo še vedno vsega v izobilju in vemo za vojno sa- mo toliko, kolikor jo čitamo v časopisih in slišimo na radio pričenmo v polni meri zavedati resnosti sedanjega časa ter v tem mislu tudi govoriti, zlasti pa delati.

Festival prihodnji petek večer am daje priliko, da poka- žemo tudi mi Slovenci v New Yorku in okolici, v koliki meri se zavedamo resnosti sedanje- ga časa in če smo v tem smislu tudi pripravljeni delati števi- lo navzočih naših rojakov bo dalo na to vprašane jasen od- govor.

Slovenska sekolija
J. A. K. U. S. W. S. S.

KAKO PAVELIČEVCI BOGATE.

(JIC) — V teku preteklega leta svojega gospodarstva na Hrvaškem so si Paveličevi po- magali, ki so prišli na oblast s pomočjo nemških bajonetov, pridobili velika bogastva. Pa- velič sam in njegovi najbližji slugi, kakor Budak, Kvaternik Kulenović in drugi, so si pri- svojili monopol rudarske in lesne i ndustrije na Hrvaškem. Tudi podjetja, ki so bila prej v rokah ali slovenskih rokah, so pograbilij. Prave lastnike so poslali v pregnanstvo in z njimi tudi marsikatero premož- ne Hrvat, ki niso hoteli sode- lovati z vstaši. Iz Paveličeva- ga in nemškega časopisja smo izvedeli, da so Pavelič in ljudje okrog njega zdaj posestniki številnih premožkopov, želez- nih peči v Venici, v Bosni, in večine električnih central Jad- ranske obale, kakor tudi nove železniške centrale v Novi Gra- diški.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani.
Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveštati in izpopolniti.

Naročite pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

JERRY KOPRIVŠEK in njegov obsester na ploščah
Terenška Polja
Na planincah — valček Str. M 876
in DUQUENE UNIVERSITY
TAMBUKICA — Str. M 871
Za toš cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH Inc.
463 West 42nd Street, New York

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Preštantani tiskarski škrat!

V petkovi izdaji lista, 18. septembra, se je v to kolono vrnila neljuba pomota in sicer v vrstiče pod podnaslovom "Naj ne ve levica, kaj da da desnica", kjer je pisano, "in tudi se ne bo mogel kórkoli polastiti nabranege sklada, ker ima "nemška" vlada nadzor- stvo nad vso stvarjo." Name- sto besede "nemška" bi mora- lo biti "ameriška vlada", kaj- ti ameriška vlada skrbi, da se nabiranje skladov za vojne žr- tve v Evropi pošteno vodi in ne nemška.

V istem stavku je še ena po- mota, ki pa je zašla noter po moji krivdi, da škratu ne napri- tim vseh grehov, namreč tam, kjer se čita: "Kvas za drugi stotak je že narastel s tem pri- spevkom na \$17.—," pravilo bi moralo biti \$27.—; \$105.— je bilo poslanih blaginiku in \$22.— sem prejela še potem, skupaj torej \$27.— na drugi stotak.

Mary Lenarčič iz Brooklyna, pa je medtem poskrbela, da se je številka, ki jo omenjam zgo- raj pomnožila na \$37.—, za kar ji gre priznanje in naj bi našla še kaj posnemovalcev.

Šola

Naša slovenska šola v New Yorku napreduje tako, da je res veselje in če bo zanimanje ostalo pri tem, bo treba stvar organizirati tako, da bo mogo- če poučevati vse učence in u- čenke s pridom in brez moten- ja. To bo mogoče stalo manj- šo vsota denarja, a se bo dalo doseči.

Zadnje soboto smo zopet prejeli nekaj darov in sicer so darovale po dva dolarja, Mrs. Zaletel, Mrs. Habjan in Mrs. Pellich; Mary Lenarčič pa je dala en dolar. Naša blaginji- ca, Jennie Patteli, je pregleda- la, kar smo dobili dozdaj in je to znašalo \$27.— kar znači, da napredujemo tudi finančno.

Novi učenci in učenke ki so se nam pridružili zadnje sobo- to, so sledeči: Hedwig Pellich, Anna Capuder, Marie Mlakar.

časno glasilo tudi grozi, da ako madžarski napadi na slovaško lojalnost napram osišču ne po- nehajo, bodo Slovaki prislije- ni odkriti in razglaiti — gotove potrebnosti, tikajoče se Tibor Eckhardta in sličnih gospodov.

Eckhardt je zdaj v Ameriki in je pred kratkim resigniral kot vodja gibanja za svobodno Madžarsko. To gibanje je pre- nehalo z delovanjem potem, ko je državni department zanikal Eckhardtova zatrjevanja, da je njegovo delovanje po držav- nem departmentu doobreno.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in odgovorine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Resno pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedi- njenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsednik Zedinje- nih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.
In se dobi pri:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

Helen Medved, Max Capuder in Christine Kepic. Toliko sem jih vpisala, če se je še kateri priglasiel potem, ko sem bila jaz zaposljena z mojimi učenci in učenkami, pa naj mi svoje ime prijavi v soboto.

Pravkar sem napisala ime- nik učencev in učenk, ki smo jih dozdaj vpisali in se udele- žujejo šole, ter sem jih našela 39—nevšteviš onih, ki so se si- cer vpisali, pa jih še ni bilo do- zdaj v šolo, upamo pa, da se nam pridružijo.

Dekletom je bilo zadnje so- boto pojasnjeno, da, če katero veseli, da bi si napravila pra- vo slovensko narodno noso, naj se doma posvetuje z materjo in potem se bo uredilo, da se določi posebne ure, ob katerih se bo te noše ukrojilo — za to delo se je priglasiel rojakinja, ki bi tudi rada kaj pripomo- glia k stvari—več o tem so vam pa gotovo že povedala dekleta doma. Ta ideja je hvalevredna, ker lepe in kolikor mogoče pristne slovenske noše veliko olepšajo vsako prireditve, kjer se te lahko uporabijo. In ker smo, kot Slovenci in Jugoslo- vani, večkrat kam povabljeni za nastop, bi bilo dobro, ako bi naše mlade tukajšnje Sloven- ke imele nekaj lapih slovenskih narodnih noš v katerih bi lahko s ponosom nastopile.

Rojak Pirnat, ki ima letovi- šče in gostilno na Merrick Rd., Lindenhurst, L. I., je spročil našemu listu, da je priprav- ljen dati v korist naše šole ene- ga mladega psa—jazbičarja (dachshund), ki je izvežen za razstave in vreden \$250. Nje- govo nmenje je, da bi lahko dali natiskati srečke, katere bi potem razposlali vsem našim društvom in tudi posamezni- kom, ki bi brezvljoma radi po- magali prodati srečke za to ko- sjisto stvar. O tem bo treba kaj govoriti na seji Združenih društev, ker šola spada pod njih okrilje. Medtem pa se ro- jaku Pirnatu zahvalimo za ide- jo in pomnilo, katero bomo se- veda skušali uporabiti.

THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Special manual professor na Stevens Institute of Technology in angleščini
GEORGE W. HARNWELL

Podlago za mehanično znanje si more- te dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPE- DIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjiga popljuje in v slikah pokaže temeljna dela mehanike. Razloži vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik; pojasnjuje uporabo vsakega stroja, o- rođja in meril. Poneč vas, kako je treba uporabiti načrte (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste lele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb, 676 strani, trdo vezana knjiga stane

Samo \$1.98

Naročite pri:
KNJIGARNI Glas Naroda
216 West 18th Street New York

dovoljeno dobiti instaliranje elektrovođa za novo poš.

Kratka Dnevna Zgodba

PAVEL KUNAVBE

V NORDIJSKIH GOZDOVIH

Vsi narodi črpajo iz gozda bogastvo in svoj zashček. Saj smo videli tudi pri nas, koliko lesa je nakopičenega na kolidvorih ali v skladiščih blizu njih, kako je skoraj v vsakem vrluku nekaj vagonov natovorenih z lepo obdelanim lesom iz naših gozdov. Mnogo tega lesa potuje proti jugu in celo v daljni Španiji in v severni Afriki najdemo naši gozdovi svoje odjemalce. Toda v Evropi stoji glede gozdnega bogastva in gospodarstva na prvem mestu Skandinavski polotok. Nikjer na zemlji ni gozdarstvo tako lepo urejeno, in nikjer ne znajo tako lepo obdelati lesa, kakor tam na severu na Švedskem in Norveškem, pa tudi v sosednji Finski. Zato kupujejo ta lepi les najkulturnejše dežele na zemlji: Anglija, Holandska, Francija, Nemčija itd. Gotovo bi jemala tudi Italija od tam več lesa, če ne bi bili naši gozdovi tako blizu.

Skandinavske države, Norveška in Švedska, imata velikanske gozdove. Pomislite, da prodajo lesa in lesnih izdelkov v teh državah vsako leto za okroglo 20 milijard dinarjev. Če pomislite, izda naša država, ki ima polovico več prebivalstva kakor Skandinavski polotok, na leto za vsa svoje potrebe okoli 13 milijard dinarjev, potem lahko razumete, kakšen ogromen dobiček imajo one dežele od svojih silnih gozdov.

Pripomniti pa moramo takoj da pri nas le zaradi slabega gozdarstva nekaterih posestnikov nimamo več dobička.

Mnogi kmetje se preradi redčijo svoj gozd, ne brigajo se za naglo razsaditev novih drevesnih sadik, ne čistijo gozda škodljive podrusti in goščave in premnogi preveč svojega dobička poženejo po erlu, namesto da bi dobiček, ki jim ga je gozd dal, porabili za boljše pogoje in za druge važne gozdarske naprave.

Pa poglejmo v skandinavski gozd! Če ko se mu bližamo,

pride vse o njegovi bližini; to vame, ki obdelujemo les ali ga izpelinjajo v celulozo ali kar v papir, neštete delavnice, kjer izdelujejo lepo pohištvo, okna njih, kako je skoraj v vsakem vrluku nekaj vagonov natovorenih z lepo obdelanim lesom iz naših gozdov. Mnogo tega lesa potuje proti jugu in celo v daljni Španiji in v severni Afriki najdemo naši gozdovi svoje odjemalce. Toda v Evropi stoji glede gozdnega bogastva in gospodarstva na prvem mestu Skandinavski polotok. Nikjer na zemlji ni gozdarstvo tako lepo urejeno, in nikjer ne znajo tako lepo obdelati lesa, kakor tam na severu na Švedskem in Norveškem, pa tudi v sosednji Finski. Zato kupujejo ta lepi les najkulturnejše dežele na zemlji: Anglija, Holandska, Francija, Nemčija itd. Gotovo bi jemala tudi Italija od tam več lesa, če ne bi bili naši gozdovi tako blizu.

Skandinavske države, Norveška in Švedska, imata velikanske gozdove. Pomislite, da prodajo lesa in lesnih izdelkov v teh državah vsako leto za okroglo 20 milijard dinarjev. Če pomislite, izda naša država, ki ima polovico več prebivalstva kakor Skandinavski polotok, na leto za vsa svoje potrebe okoli 13 milijard dinarjev, potem lahko razumete, kakšen ogromen dobiček imajo one dežele od svojih silnih gozdov.

Pripomniti pa moramo takoj da pri nas le zaradi slabega gozdarstva nekaterih posestnikov nimamo več dobička.

Mnogi kmetje se preradi redčijo svoj gozd, ne brigajo se za naglo razsaditev novih drevesnih sadik, ne čistijo gozda škodljive podrusti in goščave in premnogi preveč svojega dobička poženejo po erlu, namesto da bi dobiček, ki jim ga je gozd dal, porabili za boljše pogoje in za druge važne gozdarske naprave.

Pa poglejmo v skandinavski gozd! Če ko se mu bližamo,

pride vse o njegovi bližini; to vame, ki obdelujemo les ali ga izpelinjajo v celulozo ali kar v papir, neštete delavnice, kjer izdelujejo lepo pohištvo, okna njih, kako je skoraj v vsakem vrluku nekaj vagonov natovorenih z lepo obdelanim lesom iz naših gozdov. Mnogo tega lesa potuje proti jugu in celo v daljni Španiji in v severni Afriki najdemo naši gozdovi svoje odjemalce. Toda v Evropi stoji glede gozdnega bogastva in gospodarstva na prvem mestu Skandinavski polotok. Nikjer na zemlji ni gozdarstvo tako lepo urejeno, in nikjer ne znajo tako lepo obdelati lesa, kakor tam na severu na Švedskem in Norveškem, pa tudi v sosednji Finski. Zato kupujejo ta lepi les najkulturnejše dežele na zemlji: Anglija, Holandska, Francija, Nemčija itd. Gotovo bi jemala tudi Italija od tam več lesa, če ne bi bili naši gozdovi tako blizu.

Skandinavske države, Norveška in Švedska, imata velikanske gozdove. Pomislite, da prodajo lesa in lesnih izdelkov v teh državah vsako leto za okroglo 20 milijard dinarjev. Če pomislite, izda naša država, ki ima polovico več prebivalstva kakor Skandinavski polotok, na leto za vsa svoje potrebe okoli 13 milijard dinarjev, potem lahko razumete, kakšen ogromen dobiček imajo one dežele od svojih silnih gozdov.

Pripomniti pa moramo takoj da pri nas le zaradi slabega gozdarstva nekaterih posestnikov nimamo več dobička.

Mnogi kmetje se preradi redčijo svoj gozd, ne brigajo se za naglo razsaditev novih drevesnih sadik, ne čistijo gozda škodljive podrusti in goščave in premnogi preveč svojega dobička poženejo po erlu, namesto da bi dobiček, ki jim ga je gozd dal, porabili za boljše pogoje in za druge važne gozdarske naprave.

Pa poglejmo v skandinavski gozd! Če ko se mu bližamo,

lesa nekaj okvir, ki nato zadržuje les, ki plove po reki navzdol, da bi se preveč ne razpršil, na jezeru pa poračubili. Na jezerih, kjer voda malone stoji, vlečejo mali parniki te splave zopet do iztoka reke in voznjaja gre dalje.

Sveda delajo iz obtesanega in žaganega lesa nize doli na rekah tudi take splave, kakor jih vidimo pri nas na Dravi in Savinji, le da jih je še mnogo več in da so mnogi večji, kjer to dopušta reka. Toda reke se marsikje močno ukrotile. Mnogo, mnogo so v teku desetletij potrošili za uravnavo strug in mnogo skal v njih so razstrelili.

Kljub temu je še vedno precej krajev, kjer delavec preko nivo nastalih plitvin potiskajo naplavljeni les na globlja mesta. To pa je nevarno delo, posebno tam, kjer je nakopičenega mnogo lesa in težkih hlobov. Veliki in močni mošči so izredno spretni in urni, kajti sicer bi jih dobitela gotovo smrt, če bi jim zdrsnilo pri preskakanju hlobov, ki se nevarno zibljejo v mrzli vodi, se kopeljejo in prevraščajo. Človeka, ki bi padel med nje, bi pomčkali in pogubili v valovih reke.

Tako plavajo množično lesa, ki so grabele v tihih gozdovih skandinavskih gora, vedno niže in niže, ker jih polove na vodnih grabljah in za jezovi. V bližini pa že pajojo množično lesa na parni in električni kar je ustvarila narava, izprijinjajo po človeški volji v deske in desčice ter late vrsti vrst, tatejo na drobne manjše dele in kraja brna ter jih izprijinjajo v celulozo, to pa drugod v debel in tanek papir ali lepenco, drugod kopet v razstreliva. Tako pretvarja vsa dežela ljudovi les v predmete, ki koristijo nesčetnim ljudem po zemlji; ostanke, belo žaganje pa uporabljajo doma za kurivo v pečeh, štedilnikih in pri pogonu parnih strojev na suhem, na rekah in jezerih. Tako služijo tihim skandinavski gozdovi in mu bo še služil v v velike, če bo človek z njim lepo ravnal.

Vsaka država ima takolmenno "kvoto neodvisnosti" za prodajo vojnih bondov. Ali investirate 10% vašega zaslužka ali dohodkov za varno bodočnost neodvisnost vaše družine?

SLOVENIJA - KAM PLOVEŠ?

T. F. I.

Takoj v prvi vrsti naj bo povedano, da na sedanji sestavki niso namenjeni kakemu moraliziranju. Saj bi ne imelo pomena. Prav tako niso namenjeni kakemu jamranju. Tudi s tem bi ne prišli nikamor. Enega in drugega je bilo že precej med nami, pa sveda uspeha ni. Vedno več je poročil o grozotah doma, vedno večja je zbežnost in zmedenost med nami, da ravno še vedno velja tisto, kar se je pogosto žulo in bralo pred letom dni: Od vas, ameriški Slovenci, je mnogo, mnogo odvisno, kakšna bo usoda Slovencev v bodočnosti...

Kaj se je zgodilo s Slovenijo do sedaj in kaj se še vedno z njo godi, o tem nam je kar precej znanega. Nehote se nam ob vseh teh potroših vsiljuje vprašanje: Zakaj je vendar ravno naš narod toliko prizadet v teh dneh?

Cel bi kdo mogel kar na kratko dati dober in pravičen odgovor, ali bi bilo s tem kaj pomagano? Ali bi nam pravičen odgovor na to vprašanje dal obenem tudi ključ do pravičnega delovanja za končno rešitev Slovenije?

To je odvisno od najrazličnejših dejavnikov. Mahajkaj je mogoče do dna razumeti pa vendar ostanejo roke vezane in napraviti se ni ne da. Utegnemo se nekaj takega zgoditi tudi glede reševanja Slovenije. Danes je jako težko napravljati končno veljavne sodbe, pa naj bo v enem ali v drugem pogledu. Isto velja glede Slovenije.

Toda eno je gotovo: dokler je še kolikaj upanja, ne sme nihče rok krizem držati. In do take stopnje črnoglednosti se menda še nihče med nami ni povzpel, boljše rešeno, ponizal, da bi dejal - vse je ob tla, izgubljeni smo Slovenci kot narod!

Dokler smo prepričani, da še ni vse izgubljeno, bomo sveda tudi še kar naprej iskali potov za izhod iz trenutno silno težkega in zapletenega položaja. Pri iskanju potov in načinov je pa vsaj zelo koristno, da ne rečem: naravnost mudo potrebno, da vsak med nami pozna čim bolj do dna vzroke, zakaj je prišlo do sedanje katastrofe in utegnemo priti do še večje. Res je, da nam globlji pogled v te vzroke utegne pokazati le še več težav. Če gledamo težavam samo površno v obraz, se nam zde sicer takoj na prvi pogled dovolj velike, vendar si mislimo, da bodo odpravljene, če se komu posreči, da jim izbiže sarno in spačeni obraz. In to se doli lahko verujemo, da bo še o pravem času nastopil tak junak ali četa takih junakov, ki bodo to dosegli. Če pa pogledamo globlje in se zavemo korenin, iz katerih je zrastle ta današnji spačeni obraz, potem se utegne zgoditi, da nas bo obšla še vse večja groza. Potem utegnemo kar obupati nad svojo dosedanja vero v prihod takega junaka.

Vendar moramo biti tako zreli, da se ne ustrašimo pogleda do korenin. Z drugo besedo, poznati moramo najgloblje notranje vzroke za današnje stanje v Sloveniji. Šele potem je mogoče, da v svojih snovanjih za bodočnost ne bomo bili samo po obrazu, ampak bomo skušali vsaj kolikor je v danih razmerah mogoče, poseči do korenin.

Povejmo to reč nekoliko drugače. Tudi če do dna spoznamo vzroke današnje katastrofe, si še ne bomo upali reči: Zdej pa vemo, kje je treba poprijeti. Naki! Tudi potem bo treba še veliko iskanja in studiranja in je še vprašanje, če bo kdo prav zadel. Ali vsaj nekaj nam bo pomagalo spoznanje glob-

Najnovejša izdaja splošno znane slovenske koračnice

SOLDIERS ON PARADE

(MLADI VOJAKI)

Priredil za PIANO HARMONIKO Jerry W. Koprivšek

Cena 40 centov

Naročila lahko pošljite na Slovenic Publishing Co. 216 W. 18th St., N. Y. C.

ment priporoča, da se pri naslavljanju pisem in zavojev posebno pazi na sledeče točke:

1. Navedite vojakov red ali čin.
2. Napišite njegovo krstno ime v celoti.
3. Srednje ime se lahko navede le z začetnico.
4. Rodbinsko ime se napiše v celoti.
5. In zatem se napiše vojakova redna številka, ter številka stotnije.
6. Ime njegovega regimenta ali bataljona, če je to navedel v svojem naslovu, ki vam ga je pošlal.
7. Številka vojnega pošnega urada, ki ima v okrbri pošiljke iz gotovega kraja dežele. (To lahko poizveste pri vašem lokalnem poštnem uradu.)

Prekomorskih mest in krajev, kjer so vojaki nastanjeni, se ne sme označevati na pislih in pošiljkah za vojake.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALIJE.

SLOVENSKE PESMI

Zbirka 9 narodnih pesmi izdala Glasbena Matica v Clevelandu. Cena - \$1.50

- Emil Adamič - 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor \$0.50
- SEST NARODNIH PESMI za moški zbor \$0.50
- SEST NARODNIH PESMI za ženski zbor \$0.50
- Frano Vekarič - SEST NEŠANJE IN MOŠKIH ZBOROV \$0.50
- Ferdo Juvanec - 16 MLADIH LET, moški zbori \$0.50
- Peter Jerbič - OŠEN ZBOROV (moški in ženski) \$0.50

Moški zbori

- OSKAR DEV: Barčica; Oj, moj bočar, o sov; Kam mi, fantje, drav v vaš goščo \$0.50
- OSKAR DEV: Brečno, ljuba moja; Moj pečenec na tule gre; Soči; Moj očen; Na krajčeva dva; Dobry som ja; Solnce; Slovo; Je vjahnala lud \$0.50
- EMIL ADAMIČ: Modra detojna (belokranjska) \$0.50
- Ves bob, bel potoci \$0.50
- Jurjeva \$0.50
- Moji Mlaka domo; Kaj drugo; Božem; Zdravica \$0.50
- VASILIJ MERK in A. GROBING: Vrtič; Po gradini \$0.50

Note za PIANO HARMONIKO ali KLAVIR

BREEZES OF SPRING
TIME OF BLOSSOM (Cresc. tr.)
SLOVENSKE FANTESE
VSE DOM PROBLEMA
PO JZEMBU
K O L O
OHIO VALLEY
SYLVIA POLKA
TAM NA VEJNI GREDI
MARSHON WALTZ
SPAVAJ MIKA MOJA
GEBRAN WALTZ
DENKE NA TRTU
OL MARIČKA, PEGELJAJ
BARČICA
SLADKI KAPITAN
GRENKO NA STAJESKEM
STAJERJE
HAPPY POLKA
ČE NA TUJEM

35 centov komad 3 za \$1.

NOVA DEKLE JE ŠE MLADA
LADI
Po 25 centov

Narodite pri KNJIGARNI SLOVENSKE PUBLISHING CO. 216 West 18th St. New York

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUIS-A ADAMIČA ZA NAVADNO CENO

\$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$2.50

Moje ime _____

St., ulica ali Box št. _____

Mesto in država _____

Narodite lahko to knjigo pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK

- FERDO JUVADEC: Zjutraj \$0.50
- Štoriška \$0.50
- PETER JERBIČ: Peta rosa; VASILIJ MERK: Podkorna \$0.50
- WORKO PRELOVEC: Le enkrat bi \$0.50
- Slava delu \$0.50
- HR. VOLARIČ: Hofmarta; JOB. PAVČIČ: Potras piec \$0.50
- IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerih smo znižali cene:
- Ameriška slovenska tira. (Hofmar) \$0.50
- Orlovake himne (Vedapivec) \$0.50
- Slovenski skordi, 22 godalnik in moških zborov (Kari Adamič) \$0.75
- Trije mešani zbori (Glasbena Matica) \$0.50
- V pepelnici soč, kmetički za solno zbor in orkester, (Baltner) \$0.50
- Štadln, pesni za mladiče v klobučju (E. Adamič) \$0.50
- Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in ženski \$0.50
- Naši himni, dvojezonsko \$0.50
- Gerard odmer, (Laharner), 12. svetli, moški zbori \$0.50
- ZA TAMBURICE: NA GORENJSKEM JE FLETONO, podpora slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Mar ko Bajuk \$0.75
- Slovenske narodne pesmi za tamburice zbor (Bajuk) \$0.75
- Čem sol na planoti; (Bajuk), podpora \$0.50
- ZA CITRE: Poduk za citre, - s svetli (Kofelj) \$0.50
- ZA KLAVIR: Buri prideja, - Korčulac \$0.50
- Narodite pošljite na:
- "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

TRIEJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

92

"Najboljši porok tvoji sreči je, ako si možu ne samo žena in gospodinja, nego tudi najboljša prijateljica in tovarišica, ki zna braniti tudi svojo veljavo," jo je učil oče, "ki zna priznati in z umirjeno odločenostjo odvracati moževe napake in razvade."

Teh naukov ni bilo treba izvajati Jelki. Nič ni bilo takoga, da bi bilo treba braniti svojo veljavo in z umirjeno odločenostjo napake in razvade. Zato ni tudi Jelka nič premisljajala, kako naj brani svojo veljavo, in kakšna boji umirjena odločenost.

Prišla je doba velikih vojaških vaj. Fric je moral z doma. Zopet so konji neurinno kopali po tleh in natezali vratove. Zabliskala se je v zraku polkovnikova sablja. V tem hipu je šinilo iz nožnice sto sabelj, ostroge so izpodbodele konje, udaril je ob zemljo peket njihovih kopit. Zunaj mesta so se spustili v dir. Zavirali so praporec na dolgih sulicah, ulanke so zaplapolale.

Pravemu oficirju ni nič lepšega nego so mu izpremembe bogate vojaške vaje, iz kraja v kraj vihra na svojem konju, ki mu veselo kroži po žilah. Vojaške trombe pojó, pokajo puške in topovi, bobni ropotajo. Preko cest, travnikov in polja, preko dolin in gričev se vale vojaške čete, prihajo vznemirjeni konji. Nikjer ni meje živemu navalu. Za njim pohojna trava, potepano žito, pred njim ukazi poveljnikov in vojskovodij, ki dajejo ukaze, vnemajo vojaško kri in izkušajo svoje zmožnosti. Vse je, kakor bi bila resnična vojna. In potem se zopet oglase trombe, od čete do čete odmeva veseli glas, ki kliče k odmoru, k počitku. Končan je boj. Pesmi orijo po šotoriščih, sliši se smeh, šala, dovtip. Razhajajo se po bližnjih krajih, zabave, pijače iščejo. Po cestah postajajo devjke, krvavoredeči nageljni se jim mžibljejo na prsih. Kako jim gledajo oč! Kako jim rdečica! Ah, tak vojak, ki mu ne more vzeti čilosti in razposajene volje največji napor! Komu bi ne obšla srca toplota ob pogledu nanj!

Vsa okolica je polna živahnega gibanja. Šhrifov dol se pomiečo čete in se zgrinjajo po dolinah v dolge, slikovite vrste. Vse se leskeče. Solnce se odbija od svetlega orožja, od gumbov in verižic in svetlo zlikanega jemenja in usnja. Po zraku vohraja prapori, vojaku najsvetejše svetinje; vojaška godba svira, da izginja trudnost iz nog, da se vnema plamen svčnosti in navdušenja.

Tudi Friceta je potopilo to razburljivo, pestro življenje spomine na mlado ženo. Zbudila se je v njem stara vojaška prav: lahkoživi, svobodno mu je potekl čas. Zvečer so se shajali tovariši; pili so dobro, ognjeno vino, ki budi pesmi, odganja zaspasnost, vnema srca, navdaja oficirja z drznimi mislimi, z zavestjo, da je človek s svojimi posebnimi pravicami, ki jih nimajo drugi civilni ljudje.

Zrahljale so se vezi ljubezni Jelka je bila pozabljena. Po končanem vajah so se vojaški oddelki vračali vsak v svojo garnizijo. Fric se je vrnil v Zagreb. Blizal se je mestu in tedaj se je zopet spomnil Jelke, ki ga hrepeneče čaka doma. Sprejela ga je z odkritosrčnim veseljem.

"Tako pusto in dolgočasno je bilo, ko te ni bilo toliko časa, Fric!"

Tesno se ga je oklenila in mu drhtela na prsih. "Vedno je bil oče pri meni ali sem pa bila jaz pri njem, a brez tebe nič veselja zame, ničte te ne more nadomestiti," mu je govorila. "In zdaj bo zopet tako lepo, ko boš pri meni."

Čisto se je privila k njemu in mu nekaj pošepetala na uho. Glavo mu je potegnla na ramo in je trepetala od veselja pričakovanja.

Zvečer je moral Fric z doma.

"Domenil smo se s tovariši, da se snidemo nočoj na skupni večerji," je govoril, "kar je rezervnih častnikov, ti odidejo jutri, mnogo naših gre na dopust. Pred razhodom se moramo še enkrat sniti."

Fric je bil med nimi, ki so najbolj zabavali družbo. Nobena misel ga ni motila, da bi ne bil vesel.

"Glejte, saj vendar je še ostal stari, dobrovoljni Fric," so si govorili tovariši.

Noč se je nagnila že daleč čez polnoč, ni bilo več dolgo do jutra, ko se je Fric vračal domov. Sablja mu je rožljala in odskakovala po tlaku, da je odmevalo daleč na okrog ker je bilo še vse mesto v spanju. Ko je vstopil, je gorela v stanovanju luč. Jelka je slonela pri mizi. Sprejela ga je z objokanimi očmi.

"Zakaj ne spiš?" jo je vprašal.

"Ne morem spati. Vsa sem bila v skrbeh zate! Ko si bil na vajah, mi ni bilo ponoči tako hudo. A zdaj, ko si doma, mi je tako težko, ko te ni tako dolgo," je tožila žena.

"Pa kaj hočeš od mene? Ali naj se zmeraj držim tvojega krila kakor otrok!"

Fric je preveč pil zato ni mnogo mislil na besede.

"Tistega ne. Ali mislila sem si, kako si živel šele na vajah, ko si bil daleč od mene, ako že tukaj lahko prebiješ vso noč, ne da bi mislil na dom."

"Kakšen je človek sam, tako si misli tudi druge ljudi," je brez pomisleka rekel Fric.

"Kaj hočeš geš s tem? Da bi bila tudi jaz taka, da z nemarjam dom in si iščem zabave drugod?"

Fric ni več vedel, kaj je rekel prej.

"Tako si mislim, da se moraš tudi temu privaditi. Jaz vendar ne morem trpeti, da bi se ni tovariši posmehovali in me zbadali z opazkami, da sem popolnoma v tvoji oblasti in da se še okreniti ne smem brez tvojega dovoljenja. To napuščno misel jim morem enkrat za vselej izbiti. Tudi tebi moram pokazati, da sem jaz gospodar in da ti nisem prodal svobodne volje. Zato pojdem z doma tudi nočoj, ako se mi bo hotelo!"

"A jaz te pustim in grem domov k očetu."

"Zdaj pa pojdi spat, da bo mir in da bom tudi jaz lahko spal."

(Nadačjevanje prihodnjid.)

Čim dalje večji vpoklic v vojske

Vojska stalno zahteva več in v prihodnjih mesecih bo draft brezdvomno glavni činitelj, ki bo dajal občutiti ameriškim družinam, kaj prav za prav vojna pomenja.

Racijoniziranje, določanje stalnih cen in postopno pogrešanje razkošnin, bo silil mnogo ljudi, da nekoliko spremenijo svoje vsakdanje navade, premeščanje pa mnogih milijonov civilistov iz civilnega življenja v vojaščino bo brezdvomno globlje vplivalo na družinske kroge Amerikancev.

Kakor drug za drugim gre v vojsko obvezno ali prostovoljno, se približujemo cilju ameriških vojaških strategov — največji vojski, mornarici in zračni sili na svetu. Zaloga moč nabornega razreda 1-A je v nekaterih okrajih že izčrpana. Da oni naborni okraj, ki nimajo več samcev na razpologo ne bodo takoj vpoklicali može, ki imajo odvisne ljudi ali ki so poročeni, je general L. B. Hershey, ravnatelj naborne oblasti, zapovedal državnim državnim nabornim oblastim, da tako porazdelijo državno kvoto vpoklicanih novakov, da pade večje breme kvote na one okraje, ki še imajo precej samcev na razpologo. Narokil je tudi okrajnim nabornim oblastim, naj dovršijo svoje klasifikacije do 15. oktobra. Ko se to zgodi, bo vlada prvič doznala za natančno število razpoložljivih borilnih sil. Imel bo seznam vseh moških v starostih od 21. do 45. leta z oziranjem na njihovo razpoložljivost za vojaško službo.

Kmalu bo vlada tudi znala, koliko mladeničev v starosti 18. in 19. let je na razpologo za vojaško službo. Zakonske osnove so bile že predlagane v kongresu za vpoklic teh mladeničev. Dasi o teh predlogih se ne bo razpravljalo pred novembrskimi volitvami, je precej gotovo, da ti predlogi bodo sprejeti.

Vojaške oblasti smatrajo, da število moških v starosti med 18. in 45. letom znaša okroglo 28.000.000. Na podlagi dosežanih zdravniških pregledov, ki so do sedaj potrdili tri do štiri milijonov moč za vojaško službo, oblasti mislijo, da približno 18.000.000 moč more odgovarjati zdravniškim zahtevam. V tem številu pa so tudi poročeni moški z otroki in izurjeni delavci, katerih delo je nujno potrebno za vojno industrijo. Vendarle so mnenja, da iz tega števila se more dobiti največje število moč za vojsko, mornarico in zračno silo, ki se za sedaj ceni na 11.000.000. To maksimalno število se osnuje na pričakovanju, da bi vojna trajala dve ali tri leta dalje.

Da se doseže to maksimalno število borilcev, vojaške oblasti predvidevajo vpoklic vseh samcev brez odvisnih sorodnikov, ki so telesno sposobni in ne nujno potrebni za vojno industrijo. Vidijo precejšnji vpoklic iz vrste onih, ki so sedaj

klasificirani kot moški, imajo pa drugovrstne odvisne sorodnike — starše, deco, brate in matere — in iz vrste onih, ki so poročeni brez otrok. V teh klasifikacijah je nekoliko milijonov moč in ni preakovati, da bodo poročeni može z otroki vpoklicani, dokler zgornje klasifikacije ne bodo izčrpane. Za časa ko bo vojska pripravljena sprejemati poročene može z otroki, bi morala imeti približno 9.000.000 v svojih vrstah. Treba pa bo eno leto in še več, predno bo toliko moč vpoklicanih, izvežbanih in opremljenih.

Sameci pa z odvisnimi ljudmi in poročeni može brez otrok, utegnejo pa biti vpoklicani precej kmalu. V nekaterih okrajih, kjer je bila kvota samcev brez odvisnih ljudi že izčrpana, je vpoklic že začel. Odkar je vlada začela plačevati podporo za odvisne ljudi, bo število moč, ki imajo odvisne ljudi, čim dalje naraslo med vojaki. Lokalni draft boardi bodo strožje preiskovali vse izjeme onih, ki so baje nujno potrebni za vojno delo. Ako dotičnik more biti nadomeščen po starejšem možu nad naborno starostjo ali po ženski, se more zgoditi, da bo dotičnik reklasificiran in postavljen v razred 1-A za takejšnji vpoklic v vojske.

Predno začne leto 1943, bo čim dalje manj moških v civilnih oblekah in proti koncu leta 1943 bo malo družin brez kakkega vojaka v borbi proti osišču. — FLIS.

GOVOR ILIJE JUKIČA, PO-MOČNIKA MINISTRA ZUNANJH ZADEV.

(JIC.) — Ilija Jukič, pomočnik ministra zunanjih zadev, je govoril na londonski radio oddaji v srbohrvaščini naslednje: "Na zahtevo svojih nemških gospodarjev, morajo Paveličev, vstati tudi potom radia pošiljati hrvaškimi izseljencem v Ameriki govore v smislu predpisane propagande, akoravno sami vedo, da bo ostala brezuspešna.

Nacifašistične laži se razbijajo na demokratskem prepričanju hrvaškega izseljenstva. Ko je bil kralj Peter v Ameriki, sem se sam prepričal o razpoloženju hrvaških izseljencev. Skladno je s prepričanjem njihovih bratov v zasluženi domovini. Tudi oni dobro vedo, da je takozvana "neodvisna" hrvaška država le pritlikav nemških in italijanskih oblasti.

Celo zločini, katere zagreši Paveličeva vlada, se vrše po nemško-italijanskem načrtu. Ameriški Hrvati dobro vedo, da so Pavelič in njegovi pomagači le pokorno orodje v rokah nacistov in fašistov.

To seveda ne zmanjša niti za las osebnih odgovornosti, vstajskih hudodelecev, ki so zakrivali toliko zločinov napram bratom Srbom, napram hrvaškimi domoljubom in židom.

Izseljenci v Ameriki dobro vedo, da hrvaški narod s to zločinsko skupino ni zvezan. Z gnusom obsojajo zločine, pa naj jih je zakrivil kdorkoli in v imenu kakšnegakoli gesla. Oni vedo, da bi hrvaški narod obravnal v nekoliko urah s tem izrodilcem, ako bi ne bilo nemških in laških bajonetov. Zato tudi preklinjajo one, ki bi hoteli izkopati nepremostljiv jarek med brati Srbi in Hrvatmi, katerih usoda je tako ozko povezana. Prekomorski Hrvati blagoslovljajo roko, ki pomaga bratu v silo. Kakor hito se bo pokazal nastop svobode, bodo Hrvati izrgali to podlo skupino iz svoje sredine in bodo potem, skupaj s rbskim in slovenskim narodom zgradili novo skupnost v novi Jugoslaviji, ki bo skupna zaščita svobode Srbov, Hrvatov in Slovencev. Hrvški izseljenci v Severni

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS in STAMPS

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano. Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjizice —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa poljsnila in zakoni za naseljence. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Dumar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdraviljenje; slike. Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

V KREMPLJIH INKVICIJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani. Cena \$2.—

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno srčno našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerokoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJJE — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO. Cena \$2.— Poština plačana

Po 75c zvezek

Belfegor (Arthur Bernède) Po strani kljubok (Danir Felgel)

Po \$1 zvezek

Veridicus (Pater Kajetan) Rudarska balada (Marija Majerjeva) Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

in Južni Ameriki s spoštovanjem in navdušenjem pozdravljajo hrabre srbske, hrvaške in slovenske bojevnike v stari domovini. Poznajo njihovo grozno trpljenje, vedo kako Italijani z ognjem in mečem preganjajo narod v Dalmaciji, Primorju in Istri, medtem ko izdajalec Pavelič pohlevno pozdravlja Mussolinija.

Tako velika je sramota tega narodnega izdajalca, da ga celo Italijani sami nazivajo "Paveličio." Vse to še bolj naganja hrvaške izseljence, da pomagajo svoji veliki, novi domovini v njenem vojnem naporu kajti s demokratsko zmago bodo obenem tudi osvobodili svoje brate v stari domovini. Vstopajo v ameriško vojsko, da bi se borili. Laž je, da bi bili hrvaški izseljeniki v Ameriki preganjani, a res je, da so zvesti državljani Združenih držav. V svojem velikem predsedniku Rooseveltu vidijo rešitev slovenskega in svojega naroda. Vedno gledajo na vzglad svojega velikega stoječega vodje, dr. V. Mačeka.

KONSTANTIN BROWN O DRAŽI MIHAJLOVIČU.

K. Brown, ki piše v Washingtonskem "Evening Star" in nekaterih drugih ameriških

dnevnikih, razmišlja v enem zadnjih člankov o velikih izgubah nemškega moštva, katere ceni na približno 3 milijone mrtvih od začetka vojne sem. Tudi izgube nemških pomagačev so ogromne. Prvenstvo imajo Rumuni, Madžari, in Slovaki. O Jugoslaviji prinaša sledečo zanimivo opazko: "Krpatske gore so polne četnikov, ki so že v zvezi z jugoslovansko četniško vojsko in njenim poveljnikom Dražem Mihajlovičem, ki jih baje tudi iz svojih pičlih zalog zalaga z orožjem in municijo."

Osiščne marionete v Centralni Evropi in na Balkanu se boje za svoje kože

Po poročilu, ki ga podaja ONA preko Londona, je razvidno, da je nenadna smrtna nesreča Horthy-ovega sina in naslednika zelo vzemirila kvilinsko diplomatsko gospodo v Srednji Evropi in na Balkanu. Rumunski premier, general Ion Antonescu, trpi na slabem zdravju, odkar je bil Horthy ubit in v slovaškem ter hrvaškem režimu so nastala nesoglasja, ravnatoka je imela nesreča globok vpliv na Nedičev režim v Beogradu. Smrt Horthy-a se smatra po vseh teh deželah, kot nekakšno

znamenje, da se bližajo spremembe, ki bodo zamajale pozicije sedanjih kvilzingov, ki so na vladah teh držav.

V Hitlerjevi odsotnosti je zunanji minister von Ribbentrop tisti, ki vleče za nitke, na katerih se gugljejo lutke, ki med seboj bijejo boj "nasledstva." Odposlanci vseh baž se drenjajo okrog von Ribbentropa, zagotavljajoč njega in osišče o svoji pasji zvestobi do Tretjega rajha.

Madžarska bi posebno rada iztisnila iz Nemčije gotove obljube glede "Velike Madžarske", ki naj bi se vzpostavila po tej vojni. Povečanje Madžarske naj bi prišlo potom nadaljnega kosa Transilvanije in Slovaške, ter raztegnitev za shodišče k Jadranskemu morju preko Hrvaške.

V letu 1940 se je porabilo 80.000 ton jekla za reklamiranje raznih ameriških produktov ob glavnih cestah in progah po vsej deželi. Ker se letos ne sme več uporabljati te vrste oglasov, se bo na iz na ta način prihranjena jekla moglo izdelati 4 bojne ladje ali pa 2.000 srednjih tankov.

(Iz urada za vojno produkcijo.)